

Káoss Márta: Kereszteződések II.

A Hegyvidék Galéria kiállítása

A cím talányos: Kereszteződések? (Még akkor is az, ha a XXI. Hegyvidék Nemzetközi Művésztelep – vezető Kallós Judit – tárlatát látjuk.)

Utak, sorsok, vonalak, életpályák, ábrázolásmódok? Technikák, kifejthető és elhallgatott élmények, egymással a forrponton találkozó életvitelek, magatartásformák? Csak a vonalak, csak a pontok, csak a foltok egymásra épülő – egyik a mászt kiemelő-segítő – találkozás? A jót a jóval vagy kevésbé jóval egymásba oltó, minőségileg még nagyobb értéket létrehozó cselekedet?

Minden lehetséges. Minden lehetséges, mert a képzőművészet kozmikus látóhatárában – amikor az ég a földdel összeér, és még a föld alatti kazamaták és alagutak is a sötét vakságából kilépve a látomás mint egész teljességét visszhangozzák – ott leledzik a múlt, jelen jövő hármasa. Emellett az ember és a természet viszonya. Az organikus léttapasztalat ugyancsak, mikor is ember és állat ugyanannak az univerzumnak a része.

Kifejteni, látomásokká emelni ezt a világot, hogy a különböző szerkezeti villódzások, az ecset és a toll által gerjesztett felületi dinamikák egyéni arculatokat tükrözzenek, nem is annyira könnyű. A Hegyvidék Galéria kis csapata arra törekedett – benne az idegen ajkúak mellett az Erdélyből, Felvidékről, Délvidékről, Kárpátaljáról származó, jobbára a fiatalabb éveiket élő művészek –, hogy a Kárpát-medencei bélyegtől függetlenül (de valahol az összeérő magyarságélménnyel nagyon is meghatározva) vallhassanak korokról, életérzéseikről.

Arról a modernitásról, amely nem a különböző irányzatokba való betagozódással akar hatni (ez sem volna utolsó szempont), hanem az átélt élmény mélységével. Amelyben a konstruktívna is nevezhető vonaljáték mértanias rendteremtése – lásd Pál Katja kék-szürke tengerének billegő harmóniáját (MOM4C1A; MOM3A9C – mindkettő 2017, akril-vászon), vagy Horváth Levente sötétbarna izzású belső terét (Csűrmemória XXII. – olaj-vászon) – éppúgy az önkifejezői bátorság szimbóluma, mint az észak-komáromi Limesből Kiss Mártiként ismert Kiss Márta ajtókkal-ablakokkal, a létezés „kijárataival” megtűzdelt organikus látomása (Kereszteződések I–II. – mindkettő 2017, vegyes technika, vászon).

S ha Kosziba Klaudia 2017-es akril-vászná (Cím nélkül) páfránylevelével rengetegével – kifeszített paradicsomi létállapot – valamint benső békét, a legyező színharmóniájában leledző nyugodtságot sugall, hogyne rímelve erre Patrick Tayler kövezetet áttörő, forrongva emelkedő fű-virág katedrálisa (X-ek – 2017, olaj-vászon) Ami megkülönbözteti őket? Kosziba a pontosan rajzolt egységek kohéziójában bíz, míg Tayler a festőecset által szinte meggyújtott kert-veranda lángolásában.

Látásmódok kereszteződése?

Kosziba Klaudia: Cím nélkül

Inkább a sok helyről érkező, ihletre ajzó valóságélmény különböző módon való transzponálása. Mert Kiss Adél mehökkentő festményének az ízét éppenséggel a groteszk-abszurd helyzet festőileg pontosan végigvitt csattanója adja – a 2017-es Varrat 1. című olaj-vászonon a valahonnan leszakadt gomb, kék damillal odaerősítve, ki tudja mely testrészünknek lesz éke –, míg Maria B. Raunio két friss olajképe (Cím nélkül I–II.) leheletfinom köd-álmodásával hat: a nonfiguratívba hajló látomás mintha lélekkivetítő mozzanat volna. Ez utóbbi vásznak nincsenek egyedül, hiszen Utcai Dávid is hasonló látványvilággal kísérletezik, amikor organikus feltjátékában és a horizontálisan megnyújtott valós kert – égi kert artisztikus flórájában az eltűnő semmit, illetve a fehérrel égető konstruktív elemet avatja jelentős, szemigéző ponttá (Diaries from Space – Naplók az űrből I.; Kozmikus napló – mindkettő 2017, vegyes technika, papír).

Felülnézet vagy (furcsa) előlnézet, töprengünk Golasz Tímea Dombok közt (2017, akril-vászon)

című kompozícióját nézdegélve. Elsőbben a színdús tábla a hegyeket vizionáló domború szivárvány-köteggel s a fókuszban lévő félfigurális félabsztrakt fejjel mintha egy felénk jövő subás pástort rejtene. Ám a fölülnézet színes földabrosza sem megvetendő. De aligha van szükség értelmezői magyarázatokra, hiszen egy festmény – tágabban egy képzőművészeti alkotás – sosem attól válik érzelmet előcsiholó élménnyé, hogy a látható (figura, elem, motívum) mit közöl, hanem a benne rejtő sejtelemtől, titokzatosságtól (is).

Ebből a szempontból is tanulságos a Kereszteződések című tárlat. Nyilván a hagyományközeli, realiztikusabb ábrázolás mást közvetít, mást sugall – direkterben, szimbólumok nélkül –, mint az elvontabb régiókban utazó látomás. Azonban itt is érdemes különbséget tenni mű és mű között. Amíg Willásek Tibor megelégedett a Jézus Szíve Kápolna (2017 – olaj-vászon) természetközeli rajzával, Tóth Róbert a Borús időt (2017 – olaj-vászon) – háttérben a Margit híd és a Parlament – avval bolydította meg, hogy az expresszív ecsetmozgatással létrejövő, jelképerejű víz és ég mint járulékos elem fősodorba kerül, s ezáltal izgalmassá válik.

A figuralitásra esküdő Zimmermann Kornélia a groteszk látványelemek és mozzanatok kompozícióvá váló érlelésében érzi jól magát – két 2017-es olaj-vásznán (Cím nélkül I–II.) kitüntetett helyet kap a játszó gyermek –, Mátyási Péter pedig a rácsszerkezet (űrközeli pillanat) sejtelemmel való kitöltésében, illetve az „ókori” és „mai”, „itáliai” és „honi” kilátótorony „testszerkezetének” modellértékű megálmodásában.

Fecsó Szilárd mintha apokaliptikus látomássorozatban lelné a kedvét, ám a 2017-ben készült Kereszteződések IV. című tábla (akril-vászon, gipsz, aranyfüst) összetett boldogságfaktora – középpontban a leonardói négyszögletes fényablakkal – a krisztusi megváltás üzenetét előlegezi.

Zsáki István szakrális köröket érintő kalligrafikus zsolozsmája (Kereszteződések aranyrögökkel – 2017, olaj-vászon) kitűnő festmény, amelyen az üzenet archaikus rétegre épül: a kézírás szentsége a fűszálkatedrális azért égeti meg, hogy észleljük a golgotai megfeszítést követő megváltás szükségességét.

Keresztveződések

Írta: Szokolczay Lajos
2017. november 23. csütörtök, 19:15 -

Szokolczay Lajos